

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه نود و هشتم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیات ۱۲ - ۱۰ از سوره مبارکه احقاف

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

عَلَىٰ مِثْلِهِ فَأَمَنْ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَ

الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ

فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِنْكُ قَدِيمٌ ﴿١١﴾ وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَ

هَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِسَانًا عَرَبِيًّا لِيُنْذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبُشْرَىٰ

لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾

ترجمه آیات ۱۲ - ۱۰

بگو: آیا شما چه می بینید اگر آن از نزد خدا باشد و شما به آن کافر شده باشید و در حالی که شاهی از بنی اسرائیل بر مثل این شهادت دهد، پس ایمان بیاورد ولی شما تکبر کنید؟ قطعاً خدا قوم ستمگر را هدایت نمی کند. (۱۰)

و کسانی که کافر شده اند، درباره کسانی که ایمان آورده اند، می گویند: اگر در اسلام آوردن خیری می بود، آن ها بر ما پیشی نمی گرفتند و چون بوسیله قرآن هدایت نشده اند، به زودی می گویند: این همان دروغ قدیمی است. (۱۱)

و حال آنکه قبل از این، کتاب موسی رهبر و رحمت بود و این کتابی تصدیق کننده است که به زبان عربی است. به خاطر اینکه کسانی را که ظلم کرده اند بترساند و بشارتی برای نیکوکاران باشد. (۱۲)

برداشت از آیات ۱۲ - ۱۰ (کفار و خداپرستان)

سالک الی الله باید بداند که همیشه غیر مسلمانها روی غرور و بی توجهی با سالکین الی الله و خدا پرستان متکبرانه برخورد می کرده اند و همه چیز مسلمانها را به کذب و دروغ نسبت می داده اند ولی خدای تعالی قرآن را به زبان عربی نازل فرمود تا ظالمین را از عواقب بدی که در انتظارشان هست بترساند و نیکوکاران را بشارت دهد.

آیات ۱۴ - ۱۳ از سوره مبارکه احقاف

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ

يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

ترجمه آیات ۱۴ - ۱۳

حقیقتاً کسانی که گفتند: پروردگار ما خدا است، سپس استقامت کردند، نه خوفی بر آنها هست و نه حزنی آنها را می گیرد. (۱۳)

این گروه اهل بهشتند، در آن همیشه خواهند بود، جزای آن چیزی است که آنها عمل می کردند. (۱۴)

برداشت از آیات ۱۴ - ۱۳ (استقامت)

سالک الی الله باید مربی خود را بشناسد و خود را تحت تربیت او که خدای تعالی است قرار دهد و بداند که خدای تعالی او را هدایت و تربیت می کند که اگر راه تزکیه نفس را برای رسیدن به کمالات انتخاب کند از اولیاء خدا می شود و اولیاء خدا از چیزی ترس ندارند و محزون نمی شوند و در بهشت جاویدانند.

وَصَيَّنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ
 وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ
 أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ
 صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلَحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ
 الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَقَبَلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ
 سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّادِقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾ وَ
 الَّذِي قَالَ لِبِوَالِدَيْهِ أَفٍّ لَّكُمَا أَتَعِدَانِي أَنْ أَخْرَجَ وَ قَدْ خَلَتْ الْقُرُونُ مِنْ
 قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَعْجِلَانِ اللَّهَ وَيَلْكَ آمِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا
 أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ
 قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿١٨﴾ وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا
 عَمِلُوا وَلِيُوفيَّهِمْ أَعْمَالُهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾

و به انسان درباره پدر و مادرش سفارش کردیم که به آنها احسان کند. مادرش با تحمل رنج به او باردار شد و با رنج او را وضع حمل کرد و مدت حمل و از شیر گرفتنش سی ماه گردید. تا زمانی که به توانائی و کمال خود رسید و به سنّ چهل سالگی رسید. گفت: پروردگار من، به دلم بینداز تا اینکه نعمت را که به من و به پدر و مادرم عنایت کرده‌ای، شکر کنم و اینکه عمل صالحی که تو را خشنود کند، انجام دهم و فرزندانم را برایم صالح گردان. من به سوی تو باز می‌گردم و قطعاً من از مسلمانانم. (۱۵)

این‌ها کسانی هستند که بهترین چیزی را که عمل کرده‌اند، از آنها قبول می‌کنیم و از بدیهایشان می‌گذریم. در مورد اهل بهشت وعده راستی است که به آنها وعده داده می‌شد. (۱۶)

و کسی که به پدر و مادرش گفت: اُف بر شما، آیا شما به من وعده می‌دهید که از قبر بیرون آورده می‌شوم و حال آنکه قبل از من نسلهائی گذشته‌اند؟ ولی آن پدر و مادر به خدا استغاثه می‌کنند که ای وای بر تو، ایمان بیاور. قطعاً وعده خدا حقّ است، ولی او می‌گوید: این جز افسانه‌های قدیمی‌ها چیزی نیست. (۱۷)

این‌ها کسانی هستند که عذاب برای آنها محقق شده است. قطعاً در میان امتّهائی که قبل از آنها از جنّ و انس بوده، گذشته، آنها زیانکارانی بوده‌اند. (۱۸)

و برای هر یک، به خاطر آنچه عمل کرده‌اند درجاتی است و جزای اعمالشان کاملاً داده می‌شود و به آنها هیچ گونه ظلمی نمی‌شود. (۱۹)

برداشت از آیات ۱۹ - ۱۵ (احترام به پدر و مادر)

سالک الی الله باید به پدر و مادرش نیکی کند و به خصوص به مادر که با زحمت و ناراحتی او را حامله بوده و شیر داده است. و در وقتی که فرزند عقلش کامل می‌شود و بدیهه را با تجربه و علم و راهنمائیهای الهی می‌فهمد و راه صحیح را انتخاب می‌کند، از خدا می‌خواهد که در این راه وارد شود و خدا او را کمک کند و در مرحله توبه قرار می‌گیرد و توبه می‌کند و توبه‌اش قبول می‌گردد و می‌خواهد خود را به مقام تسلیم برساند و از خدا راههای کمالات و تزکیه نفس را طلب می‌کند و می‌گوید: خدایا کمکم کن تا بتوانم نعمتهایت را شکر کنم، خدای تعالی او را به مقام شاکرین می‌رساند و به بهترین وجه اعمال او را قبول می‌کند و از گناهانش می‌گذرد و خدای راستگو به وعده‌اش وفا می‌فرماید اما اگر خدای نکرده سالک الی الله به پدر و مادرش بی ادبی کند و به آنها با کلمه «اُف» جسارت نماید و تجربیات گذشتگان را به رخ آنها بکشد و خود را با جهل و

نادانی از آن‌ها جدا کند خدا با او برخورد تندی می‌کند و او را از خسارت دیدگان معرفی می‌فرماید و هر کسی به نتیجه عمل خود می‌رسد و به او هیچ گونه ظلمی از جانب پروردگار نمی‌شود.

آیات ۲۶-۲۱ از سوره مبارکه احقاف

وَ اذْكُرْ اَخَا عَادٍ اِذْ اَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْاَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتِ النَّذْرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ
وَ

مِنْ خَلْفِهِ اَلَّا تَعْبُدُوا اِلَّا اللّٰهَ اِنِّيْ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢٦﴾

قَالُوا اَجِئْنَا لِنُؤْفِكَ عَنْ آلِهَتِنَا فَاتِنَا بِمَا تَعِدُنَا اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٢٧﴾

قَالَ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ وَ اُبَلِّغُكُمْ مَا ارْسَلْتُ بِهِ وَ لَكِنِّيْ اَرَاكُمْ قَوْمًا

تَجْهَلُوْنَ ﴿٢٨﴾ فَلَمَّا رَاُوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ اُوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هٰذَا عَارِضٌ مُّظْطَرِّنَا

بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيْحٌ فِیْهَا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٢٩﴾ تُدَمِّرُ كُلَّ شَیْءٍ بِاَمْرِ رَبِّهَا

فَاَصْبَحُوا لَا یُرِیْ اِلَّا مَسَاكِنُهُمْ كَذٰلِكَ یَحْزِی الْقَوْمَ الْمُجْرِمِیْنَ ﴿٣٠﴾ وَ لَقَدْ

مَكَّنَّاھُمْ فِیْهَا اِنْ مَكَّنَّاكُمْ فِیْهِ وَ جَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَ اَبْصَارًا وَ اَفِئْدَةً فَمَا اَغْنٰ

عَنْھُمْ سَمْعُھُمْ وَ لَا اَبْصَارُھُمْ وَ لَا اَفِئْدَتُھُمْ مِنْ شَیْءٍ اِذْ كَانُوْا یَجْحَدُوْنَ

بِآیَاتِ اللّٰهِ وَ حَاقَ بِھُمْ مَا كَانُوْا بِهٖ یَسْتَهْزِؤْنَ ﴿٣١﴾

ترجمه آیات ۲۶-۲۱

و یاد کن برادر «قوم عاد» را آن وقتی که در بیابانهای ریگزاری قومش را از آینده بدشان ترساند و قطعاً قبل از او و بعد از او ترسانندگانی در گذشته‌های دور بودند که (می‌گفتند) عبادت نکنید مگر خدا را من بر شما

عذاب روز بزرگ را می‌ترسم. (۲۱)

گفتند: آیا تو به نزد ما آمده‌ای تا ما را از خدایانمان جدا کنی؟ آنچه را که به ما وعده می‌دهی، اگر راست می‌گویی برای ما بیاور. (۲۲)

هود گفت: جز این نیست که علم (آن) نزد خدا است و من فقط به آنچه فرستاده شده‌ام تبلیغتان می‌کنم. ولی من شما را این چنین می‌بینم، قومی هستید که خود را به نادانی می‌زنید. (۲۳)

پس وقتی که آن عذاب را دیدند که به صورت ابری در درّه‌ها و آبگیرهای آن‌ها در حرکت است، گفتند: این ابری است که برای ما باران می‌بارد. ولی آن همان عذابی است که درباره‌اش عجله می‌کردید، بادی است که در آن عذاب دردناکی برای شما خواهد بود. (۲۴)

همه چیز را به امر پروردگارش از بنیان می‌کند. پس چنان گردیدند که جز خانه‌هایشان چیزی دیده نمی‌شد. این چنین ما مردم گناهکار را جزا می‌دهیم. (۲۵)

و قطعاً ما به آن‌ها در چیزهایی امکاناتی داده بودیم که به شما در آن چیزها آن امکانات را نداده‌ایم و برای آن‌ها شنوائی و بینائیهائی و دلهائی قرار داده بودیم، ولی برای آن‌ها شنوائی‌شان و بینائیهایشان و دل‌هایشان فایده‌ای نداشت و آن‌ها را در چیزی بی‌نیاز نکرد زیرا آن‌ها آیات خدا را انکار می‌کردند و آنچه را که مسخره می‌نمودند، به سرشان آمد. (۲۶)

برداشت از آیات ۲۶ – ۲۱ (نصیحت‌کنندگان)

سالک الی الله باید به آن‌هایی که نسبت به او خیرخواهی می‌کنند و او را نصیحت می‌نمایند، سوء ظن نداشته باشد تا بتواند نصایح آن‌ها را بفهمد و بپذیرد و در نزد انبیاء ﷺ و دانشمندان از نادانان محسوب نشود و عذاب‌های الهی به او نرسد و در دنیا و آخرت بدبخت و بیچاره نگردد و از مجرمین به حساب نیاید. و اگر چه خدای تعالی به این عده از افراد مجرم امکاناتی عنایت فرموده و چشم و گوش ظاهری به آن‌ها داده ولی به خاطر انکار نعمت‌های خدا و مسخره کردن الطاف الهی، از چشم و گوش و دلشان استفاده‌ای نمی‌کند.

آیات ۳۵ – ۲۹ از سوره مبارکه احقاف

وَ إِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿٢٩﴾ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ

طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾ يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجْرِكَمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣١﴾ وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَ لَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٢﴾ أَمْ لَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ لَمْ يَغْيِ بِخَلْقِهِنَّ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَى بَلَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٣﴾ وَ يَوْمَ يُعَرِّضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَ رَبَّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾ فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُوا الْعِزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَ لَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٣٥﴾

ترجمه آیات ۲۹ - ۳۵

و زمانی که گروهی از جنّ را به طرف توروانه نمودیم که قرآن را بشنوند، پس وقتی که نزد قرآن حاضر شدند، گفتند: ساکت باشید. پس وقتی که تمام شد، به سوی قومشان برگشتند در حالی که ترساننده آنها بودند. (۲۹)

گفتند: ای قوم ما، قطعاً ما کتابی را شنیدیم که بعد از موسی نازل شده، تصدیق کننده کتابهای قبلی است به حقّ و به راهی راست هدایت می کند. (۳۰)

ای قوم ما، دعوت کننده خدا را اجابت کنید و به او ایمان بیاورید تا خدا گناهان شما را به نفعتان بیاورد و شما را از عذاب دردناک پناه دهد. (۳۱)

و کسی که دعوت کننده خدا را اجابت نکند، خدا را نمی تواند در زمین عاجز نماید و غیر از خدا برای او اولیائی نیست، آنها در گمراهی آشکاری هستند. (۳۲)

آیا ندیده‌اند که حقیقتاً خدا آن کسی است که آسمانها و زمین را خلق فرمود و در خلقت آنها ناتوانی نداشت؟ او قادر است بر اینکه مرده‌ها را زنده کند، بلکه قطعاً او بر هر چیزی قادر است. (۳۳)

و روزی که کافران بر آتش عرضه می‌شوند، (به آنها گفته می‌شود): آیا این بر حق نیست؟ می‌گویند: به پروردگارمان قسم بله (که حق است. خدا می‌فرماید): پس بپشید عذاب را به خاطر آنچه که کفران می‌کردید. (۳۴)

پس صبر کن، همان طوری که پیامبران اولوالعزم صبر کردند و برای آنها عجله نکن، آنها روزی که آنچه وعده داده می‌شوند می‌بینند، گویا که جز یک ساعت از روز نمانده‌اند، این ابلاغی است، پس آیا جز قوم فاسق کسی هلاک می‌شود؟ (۳۵)

برداشت از آیات ۳۵ - ۲۹ (برداشت‌های اجنه)

- سالک الی الله باید از آیات فوق که مربوط به برداشت‌های اجنه از قرآن است استفاده‌های زیر را بکند:
- ۱ - در مقابل شنیدن قرآن سکوت را کاملاً رعایت کند.
- ۲ - آن چه را که از قرآن برداشت کرده برای دیگران بیان کند.
- ۳ - بداند که کتابهای آسمانی گذشته را که تحریف نشده باید تصدیق کند.
- ۴ - کسانی که او را به سوی خدا دعوت می‌کنند پاسخگوی آنها باشد و به آنها ایمان داشته باشد، تا خدای تعالی گناهانش را بپامزد.
- ۵ - اگر راهنمائیهای پیامبران و دعوت کنندگان به خدا را قبول نکند در دنیا بیچاره خواهد شد و گمراه می‌گردد.
- ۶ - بداند که خدای تعالی که خالق آسمانها و زمین است دوباره مرده‌ها را زنده می‌کند و او بر هر چیزی قدرت دارد.
- ۷ - اگر در دنیا حقایق را باور نکند، خدای تعالی روز قیامت او را به طرف عذاب می‌کشاند تا همه چیز را دقیقاً باور کند.
- ۸ - چون پیغمبر اسلام ﷺ الگوی مسلمانان است باید مانند او صبر کند و به هیچ کاری عجله نکند و بداند که فاسقین بالاخره هلاک می‌شوند.